O EXECUȚIUNE

DE

PRINTUL G. BIBESCU
MEMBRU AL INSTITUTULUI FRANCIEI.

BUCURESCI
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE CAROL GÖBL
Furnisor al Curții Regale
16, STRADA DOAMNEI, 16
1899

www.dacoromanica.ro

O EXECUȚIUNE

www.dacoromanica.ro

DE ACELAȘI AUTOR.

BELFORT, REIMS, SEDAN (Campania din 1870—1871) — Paris 1872.

ISTORIA UNEĬ FRUNTARIĬ. România pe marginea drépță a Dunăreĭ, Paris și Bucurescĭ 1883.

RETRAGEREA CELOR ḌECE MIĬ LA MEXIC. Paris 1887. Premiată de Academia francesă.

POLITICĂ, RELIGIUNE ȘI DUEL. Paris Bucurescĭ, 1888.

INAINTE, ÎN TIMPUL ȘI DUPĂ. Despre Exposiția Universală din 1889. Paris 1890.

RĔSPUNS LA MEMORIUL FAMILIEI GHICA adresat Senatuluĭ la 12 Ianuarie 1893. Bucurescĭ 1892.

NESCIINȚA SAŬ REA CREDINȚĂ. Geneva 1893.

MITROPOLITUL NEOFIT judecat după actele séle Geneva 1894.

DOMNIA LUĬ VODĂ. GEORGE D. BIBESCU două volume Paris și Bucurescĭ 1893—1894. Premiate de Academia francesă 1895.

RĔSPUNS D-LUĬ A. XENOPOLU, relativ la rĕscóla din Muntenia în 1848. Geneva 1895.

RĔSPUNS CALOMNIILOR D-LUĬ IONEL BRĂTIANU. 1898, Bucurescĭ, Geneva.

FANATISMUL TURC în secolul XVIII. Geneva 1898.

MANDATUL D-LUĬ SENATOR C. COSTESCU COMĂNÉNU. Geneva, Bucurescĭ 1897.

PRISONIERUL COBLENCE 1870—1871. Paris 1899.

www.dacoromanica.ro

O EXECUȚIUNE

DE

PRINTUL G. BIBESCU
MEMBRU AL INSTITUTULUI FRANCIEI.

BUCURESCI
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE, CAROL GÖBL
Furnisor al Curții Regale
16, STRADA DOAMNEI, 16
1899

www.dacoromanica.ro

SCRISÓRE DESCHISĂ

ADRESATĂ

DOMNULUI TAKE IONESCU

Ministrul Instrucțiunei Publice și Cultelor.

Domnule Ministru,

In 1889, d-l profesor Tocilescu (Grigore), inspector al școlelor, a scos de sub tipar un *manual de Istorie pentru școlile primare de ambele sexe.* Acest manual a fost *aprobat de Ministrul Instrucțiunei Publice.*

La paginele 201, 202 și 209 din ḑisul manual, iată ce aŭ învĕțat copiiĭ de ambele sexe asupra domniilor luĭ Bĭibescu și Știrbeĭ :

«In țara Românéscă, Vodă Bibescu continua a ne-«mulțumi pe boerĭ și pe popor, prin risipa banilor «publicĭ, prin abusurĭ ne pomenite ale administra-«țiunĭ sale și prin slugărnicia ce arăta Consulului «Rusesc. Din ordinul acestuia, Vodă concedase unuĭ «supus rus, Trandafilof, esploatarea tuturor minelor «țĕrĭ, fără măcar să consulte obștésca adunare .., «Adunarea anulă concesiunea, și respinse și alte douĕ «proecte de legĭ, presentate de guvern.

«Bibescu, rezemat pe sprijinul Rusieĭ, suspendă adu-«narea pe timp nehotărît, pentru rele aplecărĭ și gândurĭ.

www.dacoromanica.ro

«In anul 1846, Bibescu își formă o adunare după plac, care-i votă tóte mĕsurile administrative și fi-«nanciare, spre ruina desăvîrșită a țĕriĭ... Anul 1848 «puse capĕt domnieĭ destrăbălate a luĭ Bibescu.»

Să trecem la domnia luĭ Știrbeĭ, fratele maĭ mare și succesor al luĭ Bibescu. D-l profesor Tocilescu consacră în 1889, acesteĭ Domniĭ liniile următóre :

«Vodă Știrbey persecută pe exilați, atîță ura între «partide și ținea încătușată presa și opiniunea publică, «censura sa nepermițênd nicĭ măcar a se tipări că «*iarna este zăpadă și ger mare în Rusia.*»

Și atâta tot. Este încă prea mult asupra a douĕ domniĭ, carĭ aŭ fost un model de administrație luminată, și în cursul cărora fie-care pas înainte este însemnat printr'un progres, printr'o cucerire făcută în domeniul civilisațiunii.

In 1899 găsim pe profesorul Tocilescu cu titlul de Academician. Negreșit acéstă onóre o datoréză cercetărilor laborióse făcute pe câmpul istorieĭ Indoiala însă nasce îndată ce parcurgĭ noul manual publicat în 1899 și destinat ca și cel d'întâiŭ, pentru școlele de amîndouĕ sexele, și care «afirmă» autorul este conform cu programul din 30 Martie 1899. Acest manual se găsesce deja în mâinile școlarilor.

www.dacoromanica.ro

Am avut curiositatea de a-l deschide Ce am găsit la paginile 392, 393 și 408? Reproducția scrupulósă a resumatului din 1889. Eĭ bine, desfidem pe d-l Tocilescu de a ne spune carĭ sunt documentele autentice pe carĭ le-a consultat. Cu tóte acestea există o diferență între cele douĕ manuale, și anume omisiunea—destul de regretabilă, căcĭ ea dă savóre observațiunilor d-luĭ Tocilescu — omisiunea, dicem, a fraseĭ prin care debuta în 1889, resumatul a-acestuĭ profesor asupra domnieĭ luĭ Bibescu, și cuvîntul în adevĕr frumos, după cum se póte constata, privitor la administrația acestuĭ Domn, cuvîntul *desträbălat* care acoperă cu dispreț întréga Domnie.

Cu tóte acestea, de la 1889 acest onor. profesor ar fi avut timpul să studieze să îndrepteze și să se îmbrace c'o haină nouă; acésta i-ar fi fost tot atât de ușor în materie de istorie ca și în politică, și de sigur acésta ar fi fost maĭ meritoriŭ Dar nu: vechile clișeurĭ demodate, ridicule, odióse, s'aŭ ivit din noŭ, nicĭ o nouă cercetare, nicĭ o muncă n'a făcut alt de cât să copieze disele sale. Cât pentru școlarĭ n'a avut nicĭ cea maĭ mică grije

www.dacoromanica.ro

Cu tóte acestea cele două volume ale mele de documente asupra domniei luĭ Bibescu apăruseră încă din 1893 și 1894 și cam în același timp a apărut și istoria Românilor a d-luĭ Xenopol, profesor și d-sa, și de asemenea membru al Academieĭ Române. Dacă d-l profesor Tocilescu ar fi consultat'o, ar fi putut constata la confratele sĕŭ un sentiment de orgoliŭ național pentru alegerea luĭ Bibescu, *prinț ales pe viață de națiune, act de o mare importanță în viața poporuluĭ Român care și-a redobândit autonomia sa după vécurĭ de o existență trecută în servitute.*

In privința proiectuluĭ de lege al luĭ Bibescu asupra minelor—Domnitorul era premergătorul timpuluĭ sĕŭ cu aprópe o jumătate de véc — d-l Tocilescu ar fi putut cĭti în istoria confrateluĭ sĕŭ ceea ce urméză: «Bibescu n'a combă«tut de cât pentru legalitate; în tótă acéstă afacere «n'a fost inspirat de cât de dorința sa d'a împinge «țéra pe calea progresuluĭ.... Decisiunea invocată de opoziție pentru a respinge proectul Prințuluĭ, se mărginia «la autorisațiunea de a esplora munțiĭ».

D-l Tocilescu preferă să scrie **esploata** în loc de **esplora.**

Acest onor, profesor se mulțumesce încă cu

www.dacoromanica.ro

legenda creată de calomniatorii domnieĭ luĭ Bibescu; sciința sa nu este înapoĭ de cât cu 50 anĭ.

«Inchiḑênd obștésca adunare, urméză d-l Xenopol, «Prințul respinse din propria sa autoritate proposi-»țiunile societățeĭ Ruse».

Vorbind de cele douĕ proecte de legĭ, pe carĭ adunarea (aceeașĭ ca sub domniile precudente) le respinse fără grije pentru interesele patrieĭ, paralisată cum era prin violența gelosieĭ sale contru luĭ Bibescu, care era superior și prin inteligența sa și prin cunoscințele sale, și prin *dragostea pentru mica sa țară*—cuvinte de carĭ se servesce Prințul într'o scrisóre adresată conteluĭ Nesselrode, d-l Tocilescu nu spune carĭ sunt aceste proiecte. Póte nu le cunósce?

Să le amintim dar noĭ, aceste proiecte de legĭ eraŭ privitóre la regimul dotal și la sporirea miliției.

D-l Xenopol scrie în privința primuluĭ proiect: «Dispositiunile proiectuluĭ luĭ Bibescu eraŭ pe «deplin îndreptățite înaintea rațiunĭ și a echității, și «dacă ele întîlnirĕ în adunare o împotrivire aprópe «într'un glas, ea nu-șĭ póte găsi altă esplicare de cât «în interesul privat al deputaților, al familiilor saŭ prie-

www.dacoromanica.ro

«tinilor lor, carĭ voiaŭ să mențină în legiuirea țĕrĭĭ regulele despoitóre pe carĭ Principele doria să le «înlăture ..... **calomniatoriĭ Prințuluĭ daŭ dovadă «de ignoranță saŭ de rea credință.**

Aceeașĭ apreciere în privința proiectuluĭ de lege asupra sporirei milițieĭ.

In ceea-ce privesce compunerea adunărĭĭ naționale din 1846, autorul istorieĭ Românilor recunósce «că în vederea alegerilor membrilor acestor «Adunărĭ, Bibescu dispune prin convocarea pentru a«legerĭ, că aplicarea legeĭ de astă dată ar trebui să «aibă loc și că boerĭĭ domiciliațĭ în Bucurescĭ nu vor «mai avea dreptul a-șĭ pune candidatura în ținuturĭ.

«Prin atare măsură, Principele se apropie de par«tidul democratic în sensul d'atuncĭ, — tóte elemen«tele altele de cât boerĭĭ ceĭ marĭ, de o cam dată, «cel puțin de boierĭĭ ceĭ micĭ, carĭ putură și eĭ să «intre în adunarea cea cu totul închisă de regulament «tuturor celor ce nu eraŭ boerĭ.»

D-l Xenopolu atinge măsurile administrative și financiare ale Prințuluĭ pe carĭ d-l Tocilescu se feresce d'a le menționa— dar pe carĭ le declară, în bloc, că **aŭ fost luate pentru a ruina cu desăvîrșire țara,** — le analisézā și face să reiasă frumósele lor consecințe, si nu ascunde admirațiunea sa pentru dibăcia și patriotismul ce reveléză actele de administra-

www.dacoromanica.ro

țiune interióră saŭ de politică externă ale Domnitoruluĭ.

Iată ceea-ce ar fi putut să învețe d-l Tocilescu din lucrarea d-luĭ Xenopol, în care se tratéză despre istoria domnieĭ luĭ Bibescu, după documente, precum și din lucrarea mea, care le conține maĭ pe tóte. Nu ar fi ignorat atuncĭ faptele principale ale domnieĭ Alesuluĭ de la 1842 și anume: Inceperea emancipăriĭ țiganilor, aparținênd particularilor,—economia de 47.000 leĭ întrebuințațĭ pentru rĕscumpĕrarea lor—naturalisația acordată Moldovenilor pe simpla lor cerere, mĕsură luată pentru a apropia pe Românĭi din ambele părțĭ ale Milcovuluĭ;—desființarea vămilor dintre Moldova și Muntenia, act care prepară unirea definitivă între cele douĕ principate surorĭ și în urma căruia acestea ieaŭ denumirea de Principatele-Unite;—legea asupra regimuluĭ dotal;—regulamentul privitor la vămile române, cărora Sublima Pórtă lerecunósce dreptul de a percepe 5% în loc de 3% asupra tuturor mărfurilor intrate în Principate și ale căror produse intrând în Turcia sunt supuse la aceleași drepturĭ; decret pentru construcția tétruluĭ din Bucurescĭ destinat, dice decretul, nu nu-

www.dacoromanica.ro

mai a fi o operă utilă pentru acéstă capitală, dar încă pentru națiunea română, prin influența salutară ce va avea asupra moravurilor, prin progresele ce va face limba națională si prin avîntul ce va da literaturii române ; — legea pentru desecarea bălților din Cismegiŭ și pentru creațiunea unei grădini publice, în centrul capitalei, în scopul de a «*asana orașul*, — crearea preumblării la soséua Kiselef, — legea asupra organisării caselor comunale ;— decret pronunțând nulitatea epitropiei, așa ḑisă a sântului mormînt ; — mĕsuri pentru restaurarea monastirilor cari căḑeaŭ în ruină și pentru a asigura un control sever asupra administrațiunii egumenilor ;—instalațiueea primelor fântâni în Bucuresci, acéstă frumósă lucrare care a supraveţuit timpului;— esecuțiunea podurilor în tótă intinderea Principatului, între altele podul peste Olt, deschiderea de mari artere, una mergênd de la Cladova la Orșova, necesitând numeróse lucrărîḑe artă, alta plecând de la rîul Vaduluĭ pentru a atinge Câinenii în direcțiunea Rimniculuĭ, a treia între Tŏmöșși Câmpina (soseaua Brașovuluĭ),—a patra, cea mai importantă, trebuia să lege Bucurescii cu Ploesci și Buzĕŭ de o parte, cu Pi-

www.dacoromanica.ro

tescĭ și Craiova de altă parte;—legile în favórea țĕranilor, dın 3 și 5 Aprilie 1843, 28 Iunie 1845, 23 Maiŭ 1847;—resıstența Rusieĭ în cestiunea locurılor sfinte și amenințarea de abdicațiune pentru ocrotirea drepturılor statuluĭ;—legea asupra reorganisărıı instrucțiunıĭ publice;—creațiunea unor catedre de jurisprudență,—traducțiunea și aplicațiunea coduluĭ de comerciŭ frances,—reforme financıare și judiciare;—legea pentru întreruperea prescripțieĭ, din 1844;—reforme în administrația spitalelor;—creațiunea uneĭ școle militare în Bucurescĭ;—construcțiunĭ de cazărmĭ în Bucurescĭ, Craiova și Ocna;—stabilirea de nouĭ piquete (290) de'alungul Dunărıı, de la Orșova până la Siret;—îmbunătățirea sórteĭ Cleruluĭ de jos;—organisarea poliției în Bucurescĭ și în alte orașe;—economia uneĭ sume de 2.222.432 leĭ vechĭ, vĕrsată în cassa de reservă și a uneĭ alte sume de 4 529 479 leĭ vechĭ, în cassa centrală, în anul 1847;—îmbunătățirea salinelor și îndulcirea sórteĭ deținuților,—emanciparea robilor aparținênd Statuluĭ și cleruluĭ (legea dın 1847);—marea întındere dată lucrărilor publice;—introducțiunea uneĭ taxe de timbru;—înfrumusețarea orașelor Bucurescĭ, Craiova, Turnu-Seve-

www.dacoromanica.ro

rin, Brăila, fără a vorbi de proiectul relativ la importul general și de alte mari reforme în studiŭ, după cum ne arată d-l de Nion consul general al Franței în Bucuresci.

Acestea sunt legile și mĕsurile administrative și financiare despre cari d-l profesor Tocilescu nu vorbesce nimic, dar le declară în bloc, că **aŭ fost luate spre ruina desăvîrșit a țĕriĭ**.

Reflecțiunile ce ele provócă din partea d-luĭ Xenopol, sunt cu totul altele, iată-le:

«După tóte aceste mĕsurĭ destinate a ridica statul «Valachieĭ, nu se póte tăgădui luĭ Bibescu, de o parte «dorința de a face bine țĕrĭĭ sale; de altă parte, o «rară iscusință de a trata afacerile administrative saŭ diplomatice. — Dacă ne vom aduce aminte de slabele mijlóce de carĭ dispunea Bibescu, nu putem să nu recunóscem că acest Príncipe a fost unul din a«genții ceĭ maĭ puternicĭ aĭ progresuluĭ în România»

In ceea ce privesce domnia luĭ Stirbey, citirea Istorieĭ Românilor ar fi adăogat la cunoscințele istorice ale d-luĭ profesor Tocilescu, aceea ce ĭ lipsesce. — Ascultați pe d-l Xenopol:

«Cu tóte dificultățile create luĭ Știrbey, frate și suc«cesorul luĭ Bibescu, prin ocupațiunea armatelor stră«ine, acest Príncipe dete dovadă în administrațiunea

www.dacoromanica.ro

«sa de o prea mare iscusință; el reorganisă instruc-«țiunea publică (legea din 1851); «ușură sarcinile țe-«ranilor în privința proprietarilor, pe baza acestuĭ principiŭ, că țeranĭ sunt locatarĭ, plătind în natură datoria lor către proprietarĭ (mĕsură maĭ favorabilă «pentru țĕranĭ, de cât cele edictate prin Regulamen-«tul organic); reuși să plătéscă maĭ tóte datoriile lă-«sate de guvernul precedent (guvernul revoluționar «din 1848); creă o fermă model și încurajă într'o «largă mĕsură plantațiunile de dudĭ, stabili prestațiu-«nile în natură, cerênd nouĕ leĭ de cap, 6 plătiți de «țĕran, 3 de proprietar; promulgă codul de proce-«dură penală în 1851 și făcu să se grăbéscă instruc-«țiunea causelor de judecată; termină în 1856, eman-«ciparea țiganilor, aparținênd particularilor, pe carĭ «Bibescu o începuse în 1843. In Iulie 1856 câte-va «lunĭ înainte de termenul fixat pentru remiterea pu-«terilor sale, el făcu o lege relativă la înființarea de căĭ ferate în țară și o alta pentru creațiunea uneĭ «Băncĭ Naționale etc».

Puteți judeca, Domnule Ministru, ceea ce valoréză cartea d-luĭ Tocilescu. Acest onorabil profesor insuflă de mulți anĭ generațiunilor de copiĭ fără ca nimenĭ să se fi mișcat, disprețul și ura pentru Domnitoriĭ Românĭ, carĭ aŭ fost binefăcĕtoriĭ aĭ patrieĭ. Trec peste multe considerațiunĭ; dar atrag atențiunea d-vóstre asupra situațiuniĭ făcută celor însărcinați cu examina-

www.dacoromanica.ro

rea elevilor După ce manual vor fi ei ascultați? Dacă elevul recitéză istoria după d-l Tocilescu, membru al Academiei Române, óre elevul póte fi făcut răspunḍător de elucubrațiunile autorului?

Nu pot să cred că d-l profesor Tocilescu ignoréză actele mari ale domniei lui Bibescu. De altă parte, cum aș face d-lui Academician, injuria, admițênd că nu este de bună credință? Mĕ mărginesc să constat faptul.

Departe de mine ideea, Domnule Ministru, de a vĕ face pe d-vóstre. responsabil de aceste triste moravuri; ele datéză de mult.

Cel puțin sunt sigur că este destul a vi-le semnala, pentru ca d-vóstre să nu pregetați a lua mĕsuri urgente și radicale spre a le face să înceteze

Sunt mult de plâns aceia cari nu înțeleg că marile acte ale unui Domnitor, rĕmân patrimoniul națiunii; că ele îmbogățesc istoria sa și-i dau o strălucire proprie, pentru a o rădica în stima saŭ admirațiunea popórelor.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro